

TELEGRAFUL ROMAN.

N° 115. ANULU XI.

Sabiu, in 22 Decembre 1863.

tru provinciul din Monarchia pe unu anu
8 fl. éra pe e jumătate de anu 4. fl. v. a.
Pentru pruc o si trei siraîne pe : nu 1. f
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea óra cu 7. cr. sirulu cu litera
nicii, pentru doua óra cu 5 1/2 cr. v.
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v.

Telegrafulu ése de doua ori pe septe-
mana: Joi'a si Dominec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditura
foiei: pe afara la c. r. poste. cu hani
gata, prin scrisori francate, adreseate
catra espeditura. Pretiulu pnumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pen-
tra celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Insciintiare de pnumeratiune

la

„Telegrafulu Român.“

Apropiandu-se capetulu anului 1863, se deschide prin
acést'a pnumeratiune noua la acést'a foia.

„Telegrafulu Român“ va urma a ési de doua ori pe
septemana, Dominec'a si Joi'a. Formatula remane neschim-
batu. Asemenea si pretiulu, care e

Pentru Sabiu, pe anu 7 f., pe 1/2 anu 3 f. 50
xr., pe 1/4 anu 1 f. 75 xr. v. a. —

Pentru Transilvani'a si monarchia austriaca
pe anu 8 f., pe 1/2 anu 4 f., pe 1/4 anu 2 f. v. a.

Pentru Principatelu româné unite si
strainatate, pe anu 12 f., pe 1/2 anu 6 f., pe 1/4 anu
3 f. v. a. —

DD. abonanti suntu rogati a nu ntardia cu tramiterea
contingentulu seu.

Abonamentulu se face prin epistole francate la

Editor'a „Tel. Rom.“ in Sabiu.

Cum stamu si ce facemu ?

Durae peragunt pensa sorores,
Nec sua retro fila revolvunt
(Seneca poet.)

Cata bucuria are unu lucratoriu, carele dupa ce au ter-
minatu inca o postate din lucrarea sea, reprivesce asupra
Jocului unde au muncitu! Asemenea póte sa se bucuie si
poporulu român, candu reprivesce trecutul, cáci de si tru-
d'a iau fostu mare si rezultatele mai pucine decâtu aru fi do-
ritu; progressu totu este. Cumca i mai remane poporulu
român multu de facutu, este adevratu. Este adevratu si
pentru aceea, pentruc'a si atunci candu vomu fi ajunsu in-
tru tóte pre celelalte popóre civilisate, inca nu vomu fi ajunsu
la fine.

Actiunea sea politica i recastiga dela introducerea con-
stitutionalismulu votu in afacerile statulu, poporulu român
nu mai e o nulitate, care se contribuie numai la glori'a si nu-
merulu strainiloru, elu inse prin acést'a positione de aci-
ncolo e cu multu mai responsabilu de viitorulu seu.

Care aru fi inse obiectulu, catra care cu deosebire sa
nisuesca poporulu român? Noi credemu mai antaiu de tóte
consolidarea sea inlauntru. O credemu acést'a, pentruc'a mai
nu suntemu cu puterile nóstre in stare de a dá adevrat'a va-
lóre tuturoru pretensiuniloru nóstre chiaru si celoru castigate,
pentruc'a ne lipsesce inca substratulu celu mai considerabilu.
ne lipsesce ceea carei noi ii dicemu starea materiala, si
incátu aceea nu ne lipsesce ne lipsescu factorii aceia, cari
se o scia immulti. Noi avemu d. e. pamentu de cultiyatu;
unde ne suntu inse institutele agronomicc, care se ne dea
indreptare spre a putea casciga mai cu inlesnire si spre mai
mare multumire aceea ce putemu pretinde dela pamentu?
Nu avemu meserii, negociulu in cea mai mare parte e in
máni straine; unde avemu noi institute, unde se se pregate-
sca tenerimea nóstra pentru meserii si pentru negociu? Totu
ce mai avemu suntu scóle populare, dar si acestea in o sta-
re cátu de primitiva, pelenga tota staruinti'a unoru organe
bisericesci si scolare, din cauza, ca ajutoriulu ce li s'aru cu-
veni acestor'a din partea oficialiloru statulu, patimesce, séu
ca ce acesti'a suntu straini, séu unde suntu de ai nosri:
ca ce suntu cea mai mare parte indiferinti cátra acestu insti-
tutu, care dapa noi e bas'a civilizatiunei unui poporu.

Le amu amintitu acestea, nu ca nu aru fi fostu amintite

si pan' acumu de alátea ori, atátu de noi cátu si de alti;
ci cá sa nu ne nitámu de densele, si pentruc'a sa cunóscemu
puterea adeverulu díseloru nóstre, se aruncámu o privire a-
supr'a starei nóstre politice interne si esterne.

Amu auditu si audimu inca de cris'a ministeriala. Incátu
e adevratane va areta viitorulu; atát'a inse putemu sci ca par-
tid'a cehica si magiara, precumu si a Slaviloru de média di-
nu e in consunantia cu politic'a patentei si diplomei, in frun-
tea caroru sta ministeriulu lui Schmerling. Precándu acést'a
va statu centralisatu, cea veru statu confederatiunala. Noi nu
mai potemu intrá in cestiunea, déca e cea' séu cest'a mai
bunu séu mai reu, pentruc'a noi neamu decisu de multu
pentru celu centralisatu prelunga o autonomia a tieriloru.
Impregiararea, ca o parte din centralisti in cele din urma nu
s'au aretatu sinceri, dar nici politici de ajunsu dupa cum se
astépta, au facutu sange reu in antagonisti centralismulu,
ba chiaru si in unii aperiatori ai lui.

Sessiunea senatulu imperialu si cu deosebire siednti'a
din 9 Decembre nou da destula dovada asertulu nostru.
Ni-a datá in fine dovada despre centralisti de pri-
ncipiu si centralisti de professiune.

Partid'a contraria va fi lucratu necontentitu la derepa-
narea centralismulu aperiatu si suslienutu cu amenintiarea au-
tonomiei tieriloru; cari suntu atátu de zelofipe de autonomía
si prin acést'a de nationalitate loru. De aici sgomotele de
crisa ministeriala.

Contele Rechberg sa se fia esprimat mai cându catra
Maiestatea Sea pe fatia, ca e neaperatu de lipsa de a decide
causa Ungariei, si dupa densulu causa acést'a se póte decide
numai prin intoarnare a la diplom'a din 20 Octobre.
Contele si ministrulu de esterne vede, ca Austri'a in cele din
urma se afla izolata binisioru; de alta parte engagiata mai
multu séu mai pucinu in causa Holstein-ului; vede si crede,
ca fatia cu impregiararile acestea si fatia cu vetrele revolu-
tiunarie e de lipsa ca barem incátu se póte mai ingraha sa
cascige o ncredere; cáci ajutoriulu celu mai siguru totu e
numai puterea interna. (Va urmá,)

In privinti'a senatulu imperialu

avemu sa referimu suppletorie, ca cas'a magnatiloru dupa
unu intervalu lungusioru a mai tinutu o siedntia in 10/22
Decembre, si dupa putina desbatere au priimitu propunerile
casei ablegatiloru privitoare la estinderea legei pentru urcarea
contributiuniloru, la rescumperarea vamei de pe Schelde, si
la concessiunarea drumulu de feru dela Leopole la Cernautiu.
In obiectulu din urma vorbesce Principele Salm, Cont. Wi-
ckenburg, Br. Rosenfeld si ministrulu de finantie Ple-
ner; obiectulu, asupr'a carui'a reflectara cei doi d'antaiu
e monopolisarea cu ferulu, ce va trebui la acestu drumu,
(care cas'a ablegatiloru voise a selua numai din monarchia);
ear celu de alu treilea afla diferentie intre acést'a concessi-
unare si intre legea respectiva la acést'a afacere din anulu
1854; in fine dupace vorbesce si ministrulu Plener si
Br. Baumgartner in favorea propositiunei casei able-
gatiloru, aceea se priimesce cu unanimitate.

Siedinti'a cea mai de aprópe a casei magnatiloru va fi
in 4 Ian. c. n. 1864.

Sabiu in 22 Dec. (In causa scóloru din Banatu.)
Comunicámu in nr. premersu o corespundintia din Ungari'a,
carea dupa tóte câte scimu si noi in acést'a cauza, e o es-
pressiune fidela a cugetariloru si aspiratiuniloru fratiloru no-

stri din Banatu. Din acea corespundință vedeamu, ca frații noștri, obosiți și indignați de procederea unei ierarhii străine și instrainătoare, carea cu deosebire în cauză a școlilor departe de a fi lumină a lumii și sarea pământului, suprimă în modu sistematicu toate mișcările liberale și naturale ale fiilor și sufletesci de naționalitatea română, au cerutu dela Maiestatea Sea Imperatulu smulgerea școlilor românești de sub inspectiunea ierarhilor serbesci și crearea unei corporațiuni mirenesci, naționale române, care să ia în mână instrucțiunea și preste totu cauză a școlilor românești din Banatu. Consimțim cu frații noștri și luăm parte via la dorerea lor, vedindu, cum preceptele lui Christosu cele luminate și luminate se calcă în picioare; cum religiunea, fiul cerului, se ia adeseori dreptu vehiculu pentru gonirea de scopuri necurate pămăntesci; cum lumină se acopere inadinsu, că să domnească mai îndelungatu noaptea, noaptea ignoranței, a sclaviei spirituale; — dorim și noi, că școlile fraților din Banatu, resadnitiile cele mai sigure ale unu venitoriu mai fericitu, să ia unu aventu liberu și firescu. To mai această dorință însă e motivulu, care ne face a crede, că Românii din Banatu voru această comisiune numai că unu provisoriu, până cându adică e va decide cauză vechiei noastre mitropolii din Transilvania, și respective din Austria. Căci până cându ierarhii serbesci, îndepartandu pre Românii cei inteligenți dela chirotonii, și trecendu fără cea mai mica muștrare de cugetu preste voința popoarelor respective românești, chirotonescu tineri fugiti de prin lucrătorile mesterilor, până atunci întielegem, că preotimea nu va fi totdeună în stare de a-și întielege și a-și implini misiunea privitoare la inspectiunea școlilor populare, — căci de acestea mai în specialu ni se pare a fi vorbă. Cându însă va veni afacerea ierarhiei noastre din Austria la starea sea normală, cându adică și Banatienii români, coluptatorii noștri în această cauză sântă, voru castigă ierarhiile sele naționale, care să dorască înaintarea lor, să cunască lipsele lor, să consimta cu dorerile lor: atunci eschiderea preotimei dela totă influință asupra școlilor române aru fi o eróre, unu pecatu încontra științei pedagogice, încontra creșterii poporului, încontra venitorului națiunii. Toate popoarele lumii civilizate au cesu preotimei unu locu onorificu în afacerile școlilor, cu deosebire a școlilor populare; toți pedagogii maturi ai seculului au recunscutu și au prelinsu acestu principiu.

Temă însă ne-aru conduce prea departe și ne-aru face a transgrede pe terenulu foilor speciale pedagogice; de aceea o curmăm cu dorință, că barbatulu celu luminatu, caruiă totă romanimea din Austria i da testimoniulu de capacitate și de caracteru, barbatulu pre care increderea regimulu l'a chiamatu sfetnicu în această cauză prea momentosă, nu va scapă din vedere momentulu religiosu, respective confesiunala alu școlilor populare române din Banatu, ei-lu va și combină întieptinșce cu momentulu naționalu. Și de aceea credem, că în operatulu seu despre școle, care suntemu în dreptu a acceptă ca va fi unu opu maturu, va dá loculu convenitu și confesiunalismulu, respective preotimei în conducerea școlilor, după cum i dau chiaru și normativele regimulu sustătoare în această privință. Că i pelânga toate impilările unei ierarhii străine, clerulu român din Banatu are încă destui barbati de capacitate și de inimă în sinulu seu, cari nu merita acestu indirectu votu de neîncredere, ce li s'aru dá prin totală eschidere dela influință asupra școlilor. Dar repetim, că această eschidere, și până la deslegarea definitivă a cauzei bisericesci, aru fi și unu pecatu neiertabilu încontra venitorului națiunii.

Dintre București și Petru Craiului în 5 Decembrie 1863.

Suntu câte-va luni, de cându de pe valea Turcului, care desparte acesti doi gigantici munti ai Transilvaniei, nu s'au înregistratu nimicu în colonele jurnalelor române. — Causă nu este că dor pe aici nu s'aru fi petrecutu destule fapte demne de publicatu, nice că dora nu aru fi cine să le dea publicității, dar este, că decându s'au adunatu dietă țierei în Săbiu și de cându această au tramisu deputati la senatulu imperialu, colonele diuarelor române au fostu atâtu de preocupate și imbuldite cu noutățile agendelor acestor, încâtu nu îndrasneam a conturbă pe cetitori cu noutăți particulare, căci credem, că atâtu li se va umplutu capulu de politică superiōră, încâtu aru fi în stare mai să organizeze o lume, și asiă trecu preste ori care corespundință particulare.

Acuma rarindu-se puțin politică superiōră, îndrasnimu a încunoscintiă, cumu traimu noi pe aici și ce se mai în-

templa, — cu atâtu mai multu, cu câtu că avemu multe de insiratu. — Insira-te dar margarite! —

Prin anul 1860 după diploma, cându se audia, că scapăm de amplexiții absolutismulu, de „nemți și mesopotamii“ și că capetăm constituțiune, sub carea noi cesti mai prosti ne imaginam o placintă mare bună cu marariu — fiindcă noi încă nu gustaseram constituțiunea și ardiamu pe omenii cesti mari de gustărele bunului constituțiunii, din care și Românii să aiba parte. — atunci esaltam de bucuria, că totu omulu din lume, care ori ce este nou acceptă cu plăcere.

Mesopotamii s'au dusu, — Constituțiunea apasa asupra-ne, — dar din placintă încă totu n'amu mai gustatu, pentru că astadi după părerea noastră stăm cu multu mai reu decâtu mai înainte, și mai ca se implinescu cuvintele și prociile roștile din partea unui Domnu cu ocaziunea încorporării Branului la Districtulu Fagarasiului despre Usturoiulu Egiptenu ceva. după cumu 'mi aducu aminte. *)

Trecendu peste periodulu, în care amu fostu sub jurisdicțiunea magistratulu Brășioveni, să ne marginim pelânga prezente.

Avem în Branu Judecatoria custatōre dintr'unu Assessoru, pe la noi numitu județiu, cu unu Cancelistu și unu servitoriu de cancellaria cu puțină renduiela în privința esteriōră a arangiării cancellariei, și împrumutându dela Comuna sobe, foi de legi și alte, fără aresturi, fără dorobanti și altele — asiă încâtu ori ce arestantu chiaru și pentru o di se tramite la Fagarasiu la închisōre și cercetare, cale de 10 mile, de unde urmōza multe greutăți pentru poporu. — Cine e cauză, nu scim.

Avem în Zernesci unu Amploiatu politicu, pe la noi numitu Inspectoru, de altmintrea jude cercualu.

Acestă este conducatoriulu trebilor administrative seu politice, că cumu eră c. r. pretoru de mai înainte, cu deosebire ca acelă aveă renduiela în toate și eră totdeodată siefulu și alu justitiei.

Până esistau preturile, omenii noștri se învetiasera a merge cu ori ce felu de plansori la acestea, unde li se și acceptau; — astadi bietulu poporu, care nu scie face deosebire între justitiă și administrare, lu vedi cu deosebitele lui plansori umblandu dela Pilatu la Caiafa. Asiă vedi pre unu bietu omu ca vine d. c. cu capulu spartu usioru la Judecatoria, de unde-lu tramite la Doctoru să-și aduca visum repertu; după ce-lu immanu Județului, i se spune, că casulu lui se tine de politică seu de D-lu Inspectoru și-lu tramite la Zernesci. Acolo ce afla bietulu omu? Usile D-lui Inspectoru încuiate, pentru că pre D-lu Inspectoru, cându-lu cauti e dusu pe sate, — seu pentru conscrierea recrutilor seu a dărei seu pentru tragerea socotelelor, care la noi, haru Domnului! nu s'au luat înainte de vreo 2 ani, — seu ca-și face calatoriile sele luare, oficiōse și neoficiōse, seu ca e dusu cu licența și pote și fără licența, asiă încâtu deca vei întrebă dintru o sută de omeni, cari au cautatu pre D-lu Inspectoru cu trebii particulare, deabiă 10 ti voru respunde, că l'au aflatu acasă; demoralitatea creșce, creditulu pere, vadiă de-regatoriilor se reduce mai la nula, și abuzurile suntu în flōre, judii-si jōca rolulu fără controla. —

Noi credem, că după renduielile mai înalte o Cancellaria publică nu pōte stă nici o dată în orele prescise încuiată, cu atâtă mai puțin în 5, 10 până în 15 zile, cumu se înțempla pe la noi, cu cancelaria politică, carea, cumu mi se pare, D-lu Inspectoru o pōrta cu totul în traistă.

Economii noștri, a căroru esistență este condiționată de trecerea în Romaniă, patimescu daune neraparabile prin aceea, că în locu de a-și capetă pasporțele cerute dela Inaltulu Guvernu în 10 seu 15 zile, — le priimescu de abiă după 2 și 3 luni, încâtu suntu siliti seu a trece pe vamă cuculu în Romaniă seu a se supune la daune simțibile casionate prin întârziere, — ceace nu s'aru întempla, cându oficiulu comunalu nu aru espedă siedulele de pasporțe D-lui Inspectoru, după 3, 4 seu 5 septemăni — și deca acestă seu unu substitutu alu seu aru fi în cancellaria, că să le espedeze Inaltulu Guvernu îndată și nu după 3 seu 4 septemăni, și deca după sosirea dela inaltulu Guvernu nu le-aru tramite concerninților iarasi după 4 septemăni și nu aru zacé la posta seu la oficiulu comunalu câte 10-20 de zile.

Ce e dreptu, Inspectorile nu pōte face calatoriile sele oficiōse și neoficiōse, și totdeodată a fi și în cancellaria, ci absentandu, această trebuie încuiată.

*) De implinirea acestei prorocii ne temeam și noi, și temă această o și manifestaram în acestu dăruin.

Ôre cumu va fi Protocolulu esibiteloru D-lui Inspec-
toru ?!

Acelu omu, de care mentiunaseram, cu capulu spartu,
seu cu altu pâsu, mergendu de 3-4 ori la d. inspestoru, si
neaflandulu, i-a trecut la capu, si si chiefulu de a mai um-
blă dupa dreptate, care nu o gasesce, ear facatoriulu de rele
si asupritoriulu lu ride si-si bate jocu de elu. Amu dori
sa scimu, câte delictu si transgressiuni s'au pertractatu la
inspectoratulu Branului de 7 ani încóce. Amu dori sa scimu,
câte cause politico s'au decisu, câti prevaricanti de paduri,
care se pustiescu, s'au pedepsitu ?!

Intrebâmu, a cui e vin'a ? si multu sa mai dureze ast-
felu de stare, carea ne dirima cu totulu pe lângă greutătile,
ce le portamu, si abuzurile ce se facu fără tragere de
séma ?

Afiâmu, nu scimu in sa adeveru este, cumca pentru
districtulu Fagarasiului s'a opritu edarea de paspôrte. — De
va fi adeveru, si se va estinde si asupr'a nôstra acésta or-
dinatiune, atunci e vai de noi ! Credemu in sa, ca dóra ne-
judecati nu vomu fi osanditi.

Noi nu dorimu absolutismulu ingropatu de eterna me-
moria, dar dorimu ordine si scapare de sub acésta stare ab-
norma, de carea suntemu satui pâna in gátu. Atingatoriu de
alegera cea classica a representatiunei si prin acésta a o-
ficiului comunalu, — precumu si despre resultatulu socote-
leloru comunale, care se voru luá, cum sperâmu, câtu mai in
graba, — Ve vomu incunoscintiá alta data. *)

P. L.

Din Ungari'a se scrie „Pressei“ de Vienn'a in 27
Dec., — va sa dicea, a trei'a di de Craciunu, — căci politic'a
moderna nu mai are nici serbatori, — ca fói'a oficiósa „Sür-
göny“ si intr'unu alu doilea articulu provóca pre Ungurii,
adica pre Magiarii din Ungari'a a intrá in senatulu imperi-
alu; căci in fine, ori voru intrá ei ori nu voru intrá, natiuna-
litátile nemagiare voru tramite ablegatii sei acolo. A lasá sa
tréca nefolosita si acésta ocaziune de transactiune cu Austri'a,
aru insemná caderea elementului magiaru. — Noi din parte-ne
suntemu convinsi, ca diet'a transilvana va fi 'nvetiatu si pre
Magiarii din Ungari'a, ca si fara de ei nu sta 'n locu rót'a lumii,
si ni se pare, ca indata ce voru vedé, ca poporatiunile nemagiare
se consolideza si se aliéza între sine, se voru grabi a parasí
terenulu resistintiei passive, prin carea altor'a ce e dreptu
nu folosescu, dar apoi siesi de siguru—si strica fórtu tare. Se
vede, ca „Sürgöny“ a pipaitu dejá pulsulu popóreloru nemagiare
din Ungari'a, si acésta l'au indemnatu a scrie cu atá'a
franchetia despre unu lucru, despre care si numai a pomeni,
acumu doi trei ani s'aru fi socotitu in Ungari'a cá unu eresu
politicu de cele mai condannabile.

Varietáti si noutáti de di.

(Assecurare de viétia.) Imperatés'a Eu-
geni'a din Franci'a s'au asiguratu la o banca din Parisu
cu 2 millióne de franci.

E. S. Ministrulu de statu, Cavale-
rulu de Schmerling, fu denumitu de curendu ce-
tatianu onorariu in Ischl.

Ablegátulu Dreher din senatulu imperialu, care mori
repede in urm'a rumperei unei vine, lasá sotiei sele 100,000 f. bani
gat'a si câte 12,000 f. pe anu, câtu va traí. Averea lui se pre-
tutiesce la 6-8 millióne f. Unicululu fiiu, doresce repositatulu, sa
absolveze gimnasiulu, apoi sa'nvetie meseri'a tatalui seu — berari'a
— in Engliter'a intrun'a din cele mai mari berarii, si apoi sa con-
tinuie meseri'a tatalui seu in Schwechat lângă Vienn'a, unde i re-
mâne un'a din cele mai mari berarii din lume.

(Premie literarie.) On. redactiune a „Aurorei“, voindu
a dá scriitoriloru belletristici ocaziune de emulatu, deschide in nr.
12 concursu pentru dóue premie. Celu d'antáiu — de patru galbini
— e pentru o nóvela originala, celu de alu doilea — de doi galbini
— pentru poesi'a cea mai buna, remanendu in voi'a autorului a-si
alege tem'a si form'a. „Operatele, dice Aur. rom., scrise de mâna
straina si cu motto in frunte, pelângă epistola sigilata, in ca-
rea sa fia motto si numele autorului respectivu, sa se tramita la re-
dactiunea „Aur. rom.“ celu multu pâna 'n finealu Martiu c. v. 1863.“
(eróre in locu de 1864.)

(Stipendii fara stapánu.) Nobil'a familia de Mocioni,
cunoscuta per excellentiam cá mecenata a junimei studióse române,
provóca in „Aurora româna“ pre studentii Constantinu Chitescu si
Pavelu Gherg'a, a-i face cunoscutu loculu aflárei lor, spre a li se
poté tramite stipendie aplacitate, celui'a de 100, ear cestui'a
de 60 fl.

Cu radicarea unei universitáti nóue

*) Bine veti face; insciintiati in sa totdeodata — pe calea sea — si
pre d. Capitanu dela Fagarasiu.

Red.)

in Vienn'a, proiectata mai de multu, s'a facutu acumu in-
ceputulu.

(Bani noi.) Cu 1 Ianuariu c. n. se aducu in cursu banc-
notele cele nóue de 10 f. cu tiparitura verde.

(Drumuri de feru in Russi'a.) Dupa o corespon-
dintia din Bessarabi'a a „Const. Oestr. Ztg.“ Russi'a cladesce mereu
drumuri ferate; dela Odessa lângă marea négra spre medianópte
lucra la ele 10,000 ómeni; acusi se va incepe si alta linia cátra
hotarele Austrieci.

Ucigatorulu din Bistr'a, despre care re-
feriseramu nu de multu, c'au omoriu pre tatalu seu, apoi
pre mum'a sea cea mastera si pre doi copii ai aceleiasi,
fu judecatu de sedri'a comitatensa la mórtea prin stréngu.

Isvóre nóue de argintu s'au aflatu in Cali-
forni'a, in tier'a aurului, si Europenii au si inceputa a le
exploatá. Ce paguba, ca-i asiá departe Californi'a de noi!

Lupii in Galiti'a se immultiescu intr'unu modu
infricosiatu. De curendu unu lupu turbatu muscá in trei sate
preste 20 ómeni.

Unu excessu in satulu romanescu Curticiu
lângă Aradu pentru asiediarea judelui colinda prin tóte diua-
rele; dar fiindca „Concordi'a“ se pare a fi informata mai bi-
ne, decâtu foile germane si magiare, amanámu istorisarea lui pâ-
na la constatarea oficiósa a lucrului. —

Prospectu politicu.

Trecu dílele un'a, dupa alta si asceptámu neincetatu a
nu mai audí nimica de cris'a ministeriului nostru. O. D. P.
insa si in N-ralu seu din 30 Dec. n. vine si ne spune, ca
e numai amanata. Brosivre si articuli in privinti'a unei
complanári între Ungari'a si ceealalta parte a monarchiei se
urméza mereu, in sa totu acelu diuariu ne spune, ca tóte bro-
siurele acestea si toti articuli carii privescu cestiunea a-
cést'a suntu numai individuali si ca Magiarii ca Deak in frun-
te stau pe lângă stipulatiunile dela 1861.

Corespondintie din Veneti'a se imbudiescu a alarmá
iarasi publiculu cu pregatiri reshoiése din partea Italianiloru.
Ele spunu, ca trupele cari se concentréza la Mincio si Po
suntu prea batátore la ochi, asemenea si anteposturile im-
multite si ajustate cá in tempu de campania pe partea Italie-
niloru suntu asiá de provocátore, incatu comand'a austriaca
se vede in necesitate de a mai atrage inca regimente
spre intarire in Itali'a. Impartasimu cu tóta rezerv'a aceste
sciri, pentrucu vedemu, ca Austri'a intra iarasi in relatii
intime cu Franci'a pasindu asiá dicendu cá midilocitóre între
Angli'a si Franci'a. Dupa „memorial diplomatique“ se asigura,
ca respunsulu contelui Rechberg la circulariulu ministrului
Druin de Lhuys in privinti'a congressului va fi in stare a
sterge impressiunea cea rea, ce a fostu facutu respunsulu
din partea Austrieci in urm'a invitárei la congressu. Déca
e acésta adevératu, atunci speramu ca in curendu si sgomo-
tele de reshoiu din Itali'a voru incetá, din cauza ca Itali'a
singura nu va catezá a-si indreptá armele asupr'a unui statu
care sta in relatii intime cu Franci'a.

Din Romani'a nu impartasimu de asta data decatu
manifestatiuni de bucuria ce s'a facutu prin tóte orasiile mai in-
semnate ale tierii pentru actulu celu mare si patrioticu, impartasitu
in numerulu trecut si continuatu si astadi, si dorimu, cá
numai astfelu de sciri de patriotismu adevératu sa potemu
impartasi totdean'a.

Secularisarea monastiriloru „inchinate.“

Amesuratu promissiunei nóstre din nr. precedente publi-
cámu si alu doilea actu privitoriu la acésta afacere de cea
mai mare importantia pentru Romani'a.

Proiectu de lege

pentru

Secularisarea averiloru monastiresci.

Art. I. Tóte averile monastiresci din Romani'a suntu si
remánu averi ale Statului.

Art. II. Veniturile acestoru averi se inscriu între veni-
turile ordinare ale budgetului Statului.

Art. III. O summa se afecta locuriloru sante, catra cari
erau inchinate unele din monastirile pamantene, si acésta nu-
mai sub titlu de adjutoriu, in conformitate cu intentiunea
dedicatiunei.

Acésta summa se va margini in maximum cifrei de 82
millióne lei, cursulu de Constantinopole, odata pentru totde-
un'a, cuprindiendu-se in aceasta summa si 31 millióne, ce
locurile sante datorescu Tierii Romanesci dupa stipulatiuni
anteriori.

Art. IV. Comunitátile religióse ale locuriloru de josu

voru fi datorie a dá socotele anuale despre întrebuintiarea susu disului capitalu.

Art. V. In nici unu casu si sub nici unu cuventu, comunitatile religioase nu voru poté atinge cea mai mica parte din capitalu, nici a întrebuintiá veniturile afara de destinatiunea loru speciale, adica întretinerea bisericeii ortodoxe din oriente, si a stabilimentelor de binefacere lipite cátra ea.

Art. VI. Guvernulu va luá inapoi dela Egumenii greci ornamentele, cártile si vasele sacre, cu cari pietatea stramosiloru nostri inzestrase aceste asiediaminte; precum si documentele ce au fostu incredintiate disiloru Egumeni, si acésta conformu cu inventariile ce se gasescu in arhivele tieriei.

Art. VII. Se afecteáza inca o summa de 10 millióne lei, bani cursulu de Constantinopole, pentru fondarea la Constantinopole a unei scóle laice, si a unui spitalu, in care voru fi priimiti crestini de tóte riturile.

Art. VIII. Stabilimentele citate la art. VII. voru fi puse sub directiunea unui consiliu presidatu de cátra agintele Romaniei din Constantinopole, si compusu de doi membrii románi, numiti de guvernulu român, si de doi membrii alesi de cátra comunitatile religioase ale locuriloru sán'e.

Art. IX. Guvernulu va luá mesura de a se garantá atátu capitalulu de 51 de millióne, cátu si veniturile acestui capitalu.

(Subscrisi) M. Cogalnicenu, Generalu A. Iacovache, L. Steege, Papiu Ilarianu, D. Bolintinénu, N. Rosetti Balanescu, P. Orbescu.

Jurnalele romanesci.

(Continuare si capetu.)

„Gazeta Tribunalulor”, de 4 ani, jurnalul judecatorescu, ese odata pe septemána sub redactiunea dlui Aristide Pascaluca; se ocupa cu un'a din cele de frunte afaceri ale unei tieri, adica cu justiti'a. O recomandámu atentiei juristiloru nostri; nóue din parte-ne ne vine prea neregulatu, decátu cá sa ne putem dá parerea asup'a eii.— Pretiulu eii 3 galbeni pe anu.

„Tesauru de monumente istorice pentru Romani'a”, ese in fascicule lunarie in Bucuresci sub redactiunea eruditulu istoricu, acum ministru de justiti'a, d. A. Papiu Ilarianu. Pretiulu lui pentru Austria s'a redusu dela 12 la 10 f. pe anu. „Tesaurulu” aduce documente istorice privitoare la istori'a Romániloru impreuna cu portrete si facsimile ale Domnitoriloru románi, precum si alte tractate literarie. Elu impreuna cu „Organulu pedagogicu” suntu— incátu scimu— de presinte singurele scrieri periodice curatu literarie, si ambele suntu fenomene, care, dorere! inca nu si-au aflu appretiuirea meritata intre noi. „Tesaurulu” de unu tempu incóce spre profunda parere de reu nu l'amu mai priimitu.

„Tiera nulu român”, jurnalul de economia, politica si literatura, ese sub redactiunea d. Ioann Ioanescu, pretiulu lui 28 dóuedieceri. — Ne vine fórté neregulatu.

„Amiculu familiei”, singurul diuariu romanescu, ce ese sub redactiunea unei dame románe, a Domnisiórei Constanti'a de Dunc'a. Elu ese in fascióre lunarie, si pretiulu lu e 12 f. pe anu. „Amiculu familiei” e fóia belletristica, si aduce novele, descrieri de voiage, poesii, mode, tractate despre educatiune si intvetiamentu s. a. Paguba ca ortografi'a lui e un'a din cele invecchite si mai grele de cilitu; paguba ca stilulu e asiá de francesitu, incátu unulu ce nu cunósce acésta limba cultivata mai preste mesura in tier'a vecina, la tóta constructiunea se impedeá; paguba, ca novelele etc. se tragu prin atáti'a si atáti'a numeri: paguba in fine, ca elu aduce atátea lucruri straine: franceze, germane etc. chiaru si chinesesci, si asiá putine romanesci. Tóte acestea in sa pentru ce e 'n lume, nu voru sa fia imputár; cáci recunósceamu greutatea problemei, ce si-a propusu erudit'a si stimabil'a dsior'a redactrice, carea studiele sele, in adeveru rare la femeile nóstre, si le-a facutu in Parisu, si carea, precum se vede din registrulu autoriloru— idem in locu de eadem— are prea putini colaboranti. Dintr'alte „Amiculu familiei” aru meritá a fi óspe binevediatu in tóte casele romanesci, precum de dincolo, asiá si de dincóce, si ne 'mplinimu o datorintia placuta, recomandandu-lu cititoriloru nostri.—

E unu ce imbucuratori, ca jurnalistic'a romána in anululu aprópe de espiratu 1863. nu numai nu s'au imputánu, ci inca au crescutu fórté frumosu. De ne este dar iertatu, a vedé intr'acést'a unu termometru, de pe ale cáru graduri sa potemu mesurá trépt'a culturai spirituale a poporulu român, acea continua a se urcá din ce in ce. Manifestandu in sa intima nóstra bucuria pentru acestu fenomen, nu potém totdeodata a ne ascunde parerea de reu, ca trebuie sa constatámu, ca acésta cultura inca n'a strabatutu pâna 'n páturele mai de josu ale poporulu, ci acést'a nu numai la fratiu de dincolo, dar chiaru si la noi cesti de dincóce gеме sub sarcina ignorantiei. De aceea, fiindca preste totu ne lipseste starea midilicia, cetatiensca, si esistinti'a acestoru diuare nu e sigura, de aceea partea cea mai mare a loru nici nu potu desfasurá o activitate mai estinsa, amesurata marimei si pozitiei poporulu român, ci mai tóte, mai cu séma cele din Austria, au de a se luptá inca cu cestiunea de a fia de nu a fia.

Cu tóte acestea incepturile suntu facute cam pe toti cámpii vietiei spirituale, si cumca nu vomu repasi, ci vomu progrede din anu in anu, pentru acést'a garantéza firm'a vointia si constanti'a, aceste trasuri marcate in natur'a Románului.

Deci inainte! Si totu inainte!

Mai nou.

Iar se vorbesce mai tare, ca M. M. S. S. Imperatulu si Imperatés'a voru sa faca pela inceputulu lui Februaru o calatoria prin Ungari'a.— Engliter'a emise o nota, in carea dice, ca indata ce voru intrá armatele germane in Schleswig, (care nu e de a se confundá cu Holstein, cáci pecandu acést'a se tine de confederatiunea germana, acéla e o parte necontestabila a monarchiei danese), ea va dá regelui Christianu totu ajutoriulu, ce-lu va cere. In Poloni'a lupte mai mici.

Ministeriulu Hall din Dani'a a dimissiuat; ministeriu nou inca nu s'a formatu, regele va sa mérga la armata la Schleswig.

Publicatiune oficiosa.

C. r. inaltu ministeriu de finantie prin emisele din 20 Decembre si 26 Decembre a. c. 61448 si 63240 adressate cátra c. r. Directiune finantiala, au binevoitu a ordina, cá disponibil. c. r. oficialisti si servitori, cari suntu in tiera aplicati la oficii comitatense, districtuale, scaunale sau magistratuale in posturi sistemisate séu si numai spre serviliu ajutoriuu chiami, — sa se plátésca lefile de disponibilitate la cassele respective si din 1 Ianuariu 1864 incolo.

Totu-deodata s'au facutu dispuseciunea, cá acelor disponibilu c. r. oficialisti si servitori, cari suntu aplicati la posturi sistemisate, dara cu leafa mai pulfina de cátu cea de disponibilitate, sa li se plátésca si summ'a intregitóre fára neci o pedeca. —

In sfársitu pentru acei disponibilu c. r. oficialisti si servitori, cari nu suntu aplicati la serviliu, s'au facutu dispuseciunea, cá pentru Ianuariu 1864 sa-si póta luá lefele la cassele respective pe socotél'a pensiunári séu a indestulári de-sevarsiu.

Dela Presidiulu r. Guvernu transilvanu

Sabiuu in 28 Decembre 1863.

Nr. 72—2

Citatiune edictale.

Georgiu Voicu din Brasiovu, in Ardél, de religiunea ortodoxa, a parasitu cu necredintia pe legiuit'a sa socia Mari'a Rusu, totu din Brasiovu, de siepte ani de díle, nedandú celu mai micu semnu de ubicatiunea sea.

Deci mai susu numitulu parasitoriu prin acést'a se sorocesce, cá dela dat'a de mai josu, intr'unu anu si o dí sa se infatisieze negresita inaintea Scaunului Protopopescu I. alu Brasiovului, cáci la din potri va dá hotaräre la acti'a sociei lui si in lipsa-i.

Brasiovu 5 Decembre 1863.

Ioann Popasum, p.

Protopopu I. alu Brasiovului.

Burs'a d' in Vien'a in 18/30 Decembre 1863.

Metalicele 5%	72 60	Actiile de creditu	183 80.
Impramutulu nat. 5%	80.	Argintulu	117. 50
Actiile de banca	784	Galbirulu	5. 66

Din caus'a ss. serbatori numerulu celu mai de aprópe alu „Telegr. Rom.” va esi Sambata in 28 Decembre c. v.